

RESİMLEYEN: HANDE ÜNVER

YILDIRIM BÜKTEL

İSTANBUL GEZİ REHBERİ

İstanbul Gezi Rehberi
Yazan: Yıldırım Büktel
Resimleyen: Hande Ünver
Kitap ve Kapak Tasarımı: Zaide Eda Yıldız

Bu kitabın yayın hakları
© Final Yayıncılık Rek. San. Tic. Ltd Şti'ye aittir.

Sertifika No: 44360

ISBN: 978-605-374-960-8

2. Baskı: Haziran 2020

Türü: İlk Gençlik Kitapları 22

Bu kitabın tüm yayın hakları Final Yayıncılık'a aittir.
Yayıncıdan önceden alınmış izin olmadan kısmen veya tamamen
alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı ve Cilt:

WPC Matbaacılık
WPC Matbaacılık San. ve Tic. AŞ
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad.
No: 17/1 Esenyurt/İstanbul
Sertifika No: 35428
Tel: 0 212 886 83 30

Final Kültür Sanat Yayınları

Büyükdere Cad. Cem İş Merkezi No:23 Kat:6 Şişli / İstanbul
Tel: 0212 343 76 00

www.finalkultursanat.com
kultursanat@final.com.tr

RESİMLEYEN: HANDE ÜNVER

YILDIRIM BÜKTEL

İSTANBUL GEZİ REHBERİ

FINAL
KÜTÜPHANE SANAT
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

- 11 İSTANBUL
- 13 TARİHTEN BUGÜNE İSTANBUL
- 13 ÇOK, ÇOK ESKİ ZAMANLARDA...
 - 14 Denizler Yola Dönüşürken
 - 14 Heyecanlı Bir Kuruluş Öyküsü
 - 16 Artık Tüm Yollar Roma'ya Çıkmıyordu...
 - 18 Her Yükselişin Bir Duraklayışı Vardır
 - 19 Genç Sultanla Yeni Bir Başlangıç
- 23 İSTANBUL'U GEZİYORUZ
- 23 TAKSİM MEYDANI
- 24 İSTİKLAL CADDESİ
- 26 BİR OKULUN ÖYKÜSÜ
- 29 TÜNEL
- 30 CENEVİZLİLER
- 31 GALATA VE KULESİ
 - 33 İstanbul Gözlerimin Önünde
 - 34 İstanbul Kanatlarımla Altında

- 35 KULE'DEN KARAKÖY'E
- 36 MERDİVENDEN DE ÖTE
- 37 HALIÇ'IN İKİ YAKASI KÖPRÜLERLE BİRLEŞİYOR
- 39 TARİHÎ YARIMADAYA AYAK BASARKEN
- 41 BAHARAT KOKULARI GİDEREK AZALIRKEN
- 43 SAKLI MÜCEVHER YA DA ZENGİNLİĞİNİ GİZLEYEN CAMİ
- 44 SİRKECİ
- 45 MİLYON TAŞI
- 46 BİR İMPARATORUN RÜYASI: AYASOFYA
 - 49 Ayasofya Müzesi
 - 50 "Dört Duvar ve Bir Kubbenin Arasına Sığan Evren"
 - 52 Mozaik Süslemeler
 - 53 Kilise Camiye Dönüşürken
- 55 HASEKİ HÜRREM HAMAMI
- 56 YEREBATAN SARAYI
 - 56 Yer Altındaki Güzellik
- 58 ARKEOLOJİ MÜZELERİ
 - 59 Eski Şark [Doğu] Eserleri Müzesi

60	Arabistan Yarımadası
60	Mısır
61	Mezopotamya
64	Arkeoloji Müzesi
65	Arkaik Dönem
65	Mezar Taşları ve Kabartmaları Bölümü
66	Helenistik Dönem
67	Roma Dönemi
68	Sidon Kral Nekropolü
69	Taşa Oyulmuş Bir Savaş
70	Müzenin Diğer Bölümleri
71	Çinili Köşk
71	İlginç Bir Kişilik: Osman Hamdi Bey
72	TOPKAPI SARAYI, SULTANLARIN DÜNYASI
74	İktidar Meydanı
76	Harem
77	Haremde Gezerken
79	Bir Harem Öyküsü
80	Enderun ve Üçüncü Avlu

82 SULTANAHMET MEYDANI

83 Heyecansız Yaşam Olur Mu?

85 Hipodrom'un Zor Günleri

86 Bu Nasıl Bir Hipodrom Böyle?

88 Hipodrom'daki Tarihî Eserler

88 Dikilitaş

89 Yılanlı Sütun

90 Örme Sütun

90 Alman Çeşmesi

91 Sultanahmet Camisi

92 İlginç Bir Sultan

93 İbrahim Paşa Sarayı

94 Hipodrom'dan Marmara Denizi'ne Doğru

95 DİVANYOLU'NDAN SÜLEYMANİYE'YE

97 ÇEMBERLİTAŞ

98 BEYAZIT MEYDANI

99 KAPALIÇARŞI

101 SÜLEYMANİYE

- 102 Dünyanın Dibine İnən Temel
- 104 İlginç Bir Efsane
- 105 Süleymaniye Külliyesi
- 106 MİMAR SİNAN
- 107 ŞEHZADE CAMİSİ VE KÜLLİYESİ
- 108 BOZDOĞAN KEMERİ
- 110 FATİH CAMİSİ
- 112 KIZ KULESİ
- 114 RUMELİHİSARI
- 117 KARIYE MÜZESİ
- 118 EYÜP SULTAN KÜLLİYESİ

İSTANBUL

İstanbul, Avrupa ve Asya'nın birbirine en çok yaklaştıkları yerde, binlerce yıl önce kuruldu. Konumu, koca imparatorlukların merkezi olmasını sağlarken güçlü krallar, sultanlar gururla sahip çıktılar bu kente. Böylece, çeşitli dönemlerde farklı uygarlıkların hüküm sürdüğü İstanbul'da tarih boyunca kuşaktan kuşağa aktarılan bir birikim de oluştu. Gücün ve zevkin birleşmesiyle ortaya çıkan saraylar, kiliseler, camiler, kuleler, hamamlar, çeşmeler, İstanbul'a eşsiz bir görünüm verdiler. İstanbul özenilen bir kent olurken, İstanbullu olmak da bir ayrıcalık olageldi...

İstanbul, çağdan çağa farklı dilleri konuşan, farklı inançlara sahip insanların yarattığı bir eserdir. Dolayısıyla her bir tarihî yapı, kentin geçmişinin bir dönemini yansıtır. İstanbul'u keşfetmek, zaman tüneline gezi yapmakla eş anlamlıdır. Yeryüzünde hiçbir kentin veremeyeceği çeşitliliği ve heyecanı yaşatır İstanbul.

Avrupa ile Asya'nın birbirine en çok yaklaştığı yerde, Doğulu ve Batılı kültürlerin iç içe geçerek yaşandığı bu kent, geleceğe yönelik olarak da zengin fırsatlar sunar. Çünkü geçmişten geleceğe uzanmayı sağlayacak pek çok ipucunu barındırır. Geleceği kurmaya yardımcı olacak canlı bir tarih kitabı gibidir.

İstanbul keşfedilmeyi bekliyor...

TARİHTEN BUGÜNE İSTANBUL

ÇOK, ÇOK ESKİ ZAMANLARDA...

Bilim insanları, İstanbul'u çevreleyen doğal ortamın 10.000 yıl önce çok farklı olduğunu düşünüyor. O zamanlar İstanbul Boğazı'nın bir vadi, Karadeniz'in de suyu tatlı olan bir göl olduğunu söylüyorlar. Son buzul çağından ardından eriyen buzlar suya dönüştükçe önce Akdeniz taşar. Yayılan su ardından Marmara Denizi'ni oluşturur. Erime devam ettikçe giderek yükselen deniz seviyesi yer yer engellerle dolu uzun, boş bir çukur olan İstanbul Boğazı'nı hızla doldurarak kuzeydeki gölle birleşir. Sonunda bu göl, bugün bildiğimiz Karadeniz'e dönüşür.

Geleceğin kentini ortaya çıkaracak koşullar, görüldüğü gibi önce doğa eliyle hazırlanır. Farklı coğrafyaları birbirine bağlayacak olan İstanbul Boğazı gibi bir su geçidi ortaya çıkar. Ardından geniş ve korunaklı doğal bir liman olmaya aday Haliç ve insanların yerleşerek yaşamalarına olanak verecek bol su ve verimli topraklar oluşur. Tarihin gelişme yönü devamını getirecektir...

Aslında bu yöredeki yaşam izleri çok daha eski zamanlara gidiyor. Tarihçiler günümüzden 600.000 yıl kadar öncesinden beri insanların Küçükçekmece yakınlarındaki Yarımburgaz mağarasında yaşadıklarını söylüyorlar. İstanbul'un en eski sahipleri diyebiliriz onlara.

**ANADOLU'NUN
EN ESKİ YERLEŞİM
BÖLGELERİNDEN
BİRİ KÜÇÜKÇEKMECE
YAKINLARINDAKİ YARIMBURGAZ
MAĞARASI'DIR. TARİHİ
GÜNÜMÜZDEN 600.000 YIL
ÖNCEYE DAYANIR**

Kısa bir süre önce Yenikapı'da yaklaşık 8.000 yıl öncesine tarihlenen kalıntılar ortaya çıkarıldı. Bulunan eserler, bu kentin yakın zamana kadar bilinenden çok daha önce uygar bir yaşama tanık olduğunun kanıtlarını sunuyor. Tüm bunlar da gösteriyor ki kentlerin ve uygarlıkların tarihi sürekli devam eden araştırmaların sonuçlarına göre tekrar yazılabiliyor. Her önemli buluntu bunu gerektirebiliyor. Tarih bilimini de ilginç kılan bu değil midir zaten?

Denizler Yola Dönüşürken

3.000 yıl kadar önce Akdeniz dünyasındaki gelişmeler İstanbul'un kaderini derinden etkiler.

O çağlara kadar uygarlık merkezlerinin birbirleriyle ilişkileri göreceli olarak sınırlıdır ve aralarındaki ulaşım da kara üzerinden sağlanmaktadır. Ancak daha geniş bir dünyaya yayılmak, yeni zenginlik kaynaklarını keşfetmek isteyen insanlar denize yönelir. Çünkü en uzaklara, en rahat şekilde ulaşma olanağını denizler sağlamaktadır. Denizlerde engel yoktur... Dağları aşmak zorunda kalmadan, bataklıklara, kara saplanma tehlikesini yaşamadan gemilerle çok, çok uzaklara ulaşmak daha az risklidir. Elbette ki denizi, rüzgârları, gemiciliği iyi bilmek koşuluyla.

Heyecanlı Bir Kuruluş Öyküsü

Tüm önemli kentler için olduğu gibi, İstanbul'un da tarihi ilginç efsanelerle süslüdür. Kentin bildiğimiz en eski adının da babası olan Bizas'ın öyküsü burada özellikle anılmaya değer.

Günümüzden 2.700 yıl kadar önce, Yunan dünyasının insanları denizin onları ulaştırdığı her yöne doğru gittiler. Anayurtların-

dan ayrılanlar kendilerine yeni bir yaşam kurmak, zengin olmak beklentisi içindeydiler. O çağlarda bilinmeze yelken açan bu insanlardan bir grup da Bizas ve arkadaşlarıydı. Macera hevesleriyle yola koyuldular.

Gelenek olduğu üzere yola çıkmadan önce kâhine danıştılar. Onun vereceği işaretlere göre kendilerine yeni bir yerleşim kuracaklardı. Kâhin, Bizas’a şaşırtıcı bir şey söyledi. O da, kendi yurdu-nu “Körler Ülkesi”nin karşısına kurması gerektiği-ydi.

Buna bir anlam veremese de Bizas gittiği her yerde bu işareti aradı. Ama bir türlü bu tanıma uyan bir ülkeye rastlayamadı.

Aylar geçti, sabırları iyiden iyiye tükendi. Efsane, yelkenlerini şişiren rüzgârların onları taşıdığı Marmara Denizi’ne geldiklerinde, bir fırtınanın patlak verdiğini anlatır. Günümüzde bile estiğinde bu küçük denizi alt üst eden bir lodos fırtınası olmalı bu. Güneyden şiddetli esen rüzgârla fındık kabuğu gibi sallanan gemilerinde Bizas ve arkadaşları çaresiz sığınabilecekleri bir liman aramaya başlarlar. Tam umutlarının tükendiği bir anda, sol taraflarında kalan tepenin aslında bir yarımada olduğunu ve arkasında denizin içerilere doğru uzandığını görürler. Haliçtir burası. Üstelik güneyden esen bu sert rüzgâra göğüs geren yarımada sayesinde onun arkasında kalan bu girintide deniz inanılmayacak kadar sakin. Buraya ulaştıklarında artık hayatları kurtulur.

Kısa bir soluklanmadan sonra çevrelerine baktıklarında yemyeşil tepeleri ve denize doğru akan dereleri görürler. Haliç’in o güne kadar gördükleri en geniş ve korunaklı doğal liman olduğunu fark ederler. Fırtınaların yarattığı dalgalar Marmara kıyılarını dövse bile burası geniş bir havuz gibidir. Karaya çıktıklarında tam karşılarında Kadıköy’ün bulunduğu yerdeki küçük yerleşimi uzaktan görürler. Dalgaların, fırtınanın etkisiyle şiddetle vurdu-

ğu bu balıkçı köyündekilerin neden yerleşime çok daha elverişli görünen Haliç kıyılarını tercih etmediklerini kendi kendilerine sorduklarında birden akıllarına kâhinin söyledikleri gelir: “Körler ülkesinin karşısı size yurt olacak en iyi yerdir.”

Evet, onun bahsettiği yer burası olmalıdır. Aylar süren bu yolculuktan bitkin düşen Bizas ve arkadaşları buraya yerleşmeye karar verdiklerinde ne kadar doğru bir seçim yaptıklarını kentin o çağdan itibaren yaşayacağı gelişmeler gösterecektir. Aslında efsanenin anlatmak istediği Bizas dolayısıyla Bizantion olarak adlandırılacak olan kentin doğru zamanda ve doğru yerde kurulduğudur. Acaba bu karardan ötürü kimi kutlamalı? Kâhini mi Bizas'ı mı?

Efsane böyle söylese de Yunanistan'daki Megara sitesinden yola çıkanların Haliç kıyılarında neolitik çağdan beri var olduğu kanıtlanan yerleşimi giderek bir kente dönüştürdüğü düşüncesi kabul görüyor günümüzde. Yaklaşık 1.000 yıl boyunca Bizantion bir liman ve ticaret kenti olarak Yunan ve Roma uygarlıkları dönemlerini yaşar.

Artık Tüm Yollar Roma'ya Çıkmıyordu...

Tarihin gördüğü en büyük devletlerden birisi olan Roma İmparatorluğu, Atlas Okyanusu'ndan başlayarak Dicle Irmağı'na kadar uzanan geniş sınırlara sahipti. Roma kenti ise bu devletle özdeşleşmiş, onun ebedi başkenti olarak varolagelmişti. “Tüm yollar Roma'ya çıkar” dediyecek kadar, bu kent dünyanın merkezi olarak kabul ediliyordu. Bu uygarlığın zenginliği Çin ve Hindistan'dan getirilen ipek, baharat, mücevher gibi ürünlerin ticaretine dayanırdı.

**İstanbul, dünyanın en eşsiz
şehirlerinden biridir. Her
sokağından bir güzelliğe ve
türlü zenginliğe adım atılır,
tarihin bir baŐka döneminin
kapısı aralanır.**

Deneyimli rehber Yıldırım B ktel eŐliĐinde İstanbul'da geziye  ıkıyoruz!

Tarih  yarımadayı karıŐ karıŐ dolaŐıyor, Arkeoloji Müzeleri'nde dünya tarihine tanıklık ediyoruz. Mısır  arŐısı'nda baharatları kokluyor, Galata Köprüsü'nde balıklara olta atıyoruz. Belki de her gün geçtiğimiz, g r-d Ğ m z ya da duyduğumuz yerlerin binlerce yıllık geçmiŐi olduğunu öğreniyoruz. Bir őehre ait olmanın, o őehri tanımak, sevmek ve korumak da olduğunu fark ediyoruz.

İstanbul Gezi Rehberi'nden elde edilecek gelir, yaŐadıĐımız coğrafya-daki kültür çeŐitliliĐini ortak insanlık mirası olarak korumak ve gelecek kuŐaklara aktarmak için çalıŐmakta olan Kültür Bilincini GeliŐtirme Vakfı'na baĐıŐlanmıŐtır.

ISBN: 978-605-374-960-8

9 786053 749608